

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič 4 Din 2.—, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Prvi „uspehi“ senzacionalnih „Slovenčevih“ razkritij

Na podlagi „Slovenčevih“ trditev so začeli fašisti novo gonjo proti naprednim primorskim Slovincem — Glasilo jugoslovenskega ministrskega predsednika služi fašistom za generalno obtožnico — Aretacija dr. Čoka — Hišne preiskave in aretacije zopet na dnevnem redu

Trst, 18. septembra. „Razkritja“ ljubljanskega „Slovenca“ so izzvala v tukajšnjih fašističnih krogih nepopisno zadovoljstvo in radost. Če tudi fašisti naglašajo, da ne verjamejo v „razkritja“ „Slovenca“, da bi bila Orjuna izvršila vse to, kar ji pripisuje „Slovenec“, povdarjajo, da je italijanska meja napram Jugoslaviji predobro zastražena in zavarovana, da bi mogli kar celi oddelki z bombami in orožjem priti na italijansko ozemlje neopazeni, so jim razkritja osebne glasila jugoslovenskega ministrskega predsednika še posebej dobrodošla, da morejo še s hujšim nasiljem nastopiti proti slovenski manjšini, izvajajoč iz „Slovenčevih“ trditev, da so bili z Orjuno v zvezi vodilni krogi primorskih Slovincov. Z dne dne so aretacije in hišne preiskave na veliko zopet na dnevnem redu. Vsakdo bo pač lahko razumel, kako veliko ogorčenje vlada v vseh tukajšnjih slovenskih krogih radi tako neprevidne pisave, da ne rečemo kaj hujšega, ki jo je v svoji slepi strankarski strasti zagrešil „Slovenec“. V tukajšnjih krogih resno dvomijo, da bi mogla ta „Slovenčeva“ gonja koristiti njegovi stranki, tukajšnjim Slovincem pa je zvrha napolna grenko kupo novega gorja.

Včeraj so fašisti v zvezi s „Sloven-

čevimi“ razkritji nenadoma in brez stvarnega povoda aretirali odvetnika in bivšega člana naše mirovne delegacije v Parizu ter predsednika konzorcija „Edinosti dr. Ivana Čoka“. Dr. Čok je bil fašistom že dolgo trn v peti in na vse mogoče načine so iskali vzrokov, da bi mogli nastopiti proti njemu po znanih fašističnih metodah. Tokrat pa upajo, da ga bodo mogli uničiti, ker jim daje glasilo jugoslovenskega ministrskega predsednika s svojimi obdolžitvami dovolj povoda. Italijanski listi povdarjajo, da „Slovenec“ priznava, da so bili Orjunaši v zvezi z voditelji primorskih Slovincov. Zato ni nobenega dvoma, da so stali v prvi vrsti v zvezah z dr. Čokom, ki je znan borec za pravice slovenske narodne manjšine. Fašistični listi spravljajo dr. Čoka v zvezi z raznimi dogodki na Primorskem, ki jih navaja „Slovenec“. Le „Popolo di Trieste“ navaja kot neposredni vzrok aretacije dr. Čoka dogodek, ki se je pripetil pred enim mesecem.

Dne 20. avgusta je izginila iz prostorov fašistične organizacije v Pobe- gih jugoslovenska zastava, ki so jo fašisti nekoč ukradli na nekem svojem pohodu in jo čuvali kot trofejo svoje zmage nad brezmočno slovensko rajo.

Sum je padel takoj na nekega Albina Pecariča. Dasiravno Pecarič pri zasliševanju ni ničesar izpovedal in ponovno naglašal, da mu o vsej stvari sploh ni ničesar znanega, so fašisti skonstruirali postopanje proti dr. Čoku, češ da je tatvina te zastave njegovo delo. Vse to je seveda izmišljeno in naj služi le za zunanji povod njegove aretacije.

Iz pisave italijanskih listov se da sklepati, da tvori aretacija dr. Čoka le pričetek novega nasilja, ki naj uniči zadnje ostanke samostojnega kulturnega in političnega življenja primorskih Slovincov, v kolikor je o tem sploh še mogoče govoriti. Italijanski listi že naglašajo, da je treba sedaj vtačniti v ječo in poslati v pregnanstvo vse one Slovence, ki so bili v zvezi z dr. Čokom. Predvsem pa smatrajo fašisti, da je treba zapreti in obso- diti tudi vse urednike „Edinosti“, ki so v očeh fašistov navadni zločinci in naj- ožji sodelavci dr. Čoka ter zavezniški slovenske Orjune.

To so torej sadovi senzacionalnih „Slovenčevih“ razkritij in primorski Slovinci s strahom pričakujejo, kake nadaljnj „uspehe“ bo še rodila brez- glavna in lahkomyselna gonja osebne glasila „največjega Slovenca“.

Neprijetna zahteva Turčije

Carigrad, 18. sept. Turčija zahteva od albanske vlade povračilo posestev iz civilne liste in lastnine ostavljenih osmanske dinastije. Razen tega zahteva povračilo 18 milijonov zlatih frankov, s katerimi razpolaga albanska vlada. Tudi petrolejski vrelci v Selinici, ki so bili izročeni neki italijanski družbi v eksploatacijo, so v seznamu turških zahtev.

Mednarodni kongres za tujski promet

Budimpešta, 18. septembra. Dne 21. t. m. se prične tukaj četrti mednarodni kongres za tujski promet, na katerem bo stavljen tudi predlog, da se viza na potnih listih konvencionalno ukinejo ali vsaj omejijo samo na gotove države.

Tudi Avstrija priznala albansko monarhijo

Dunaj, 18. sept. Albanski zunanji minister je zveznemu kancelarju dr. Seiptru sporočil sklep albanske narodne skupščine, s katerim je bil dosedajni državni predsednik Ahmed beg Zogu proglašen za kralja Albancev. Dr. Seipel je takoj po svojem povratku iz Zeneve brzojavno odgovoril albanskemu zunanjemu ministru, da je avstrijska vlada ta sklep sprejela na znanje.

Grozeča rudarska stavka v ostravskih revirjih

Praga, 18. septembra. Zastopniki rudarskih organizacij v Moravski Ostravi so sklenili odpovedati kolektivno pogodbo, ako pogajanja za ureditev mezd, ki se vršijo v delovnem ministruvju v Pragi, ne bi uspela. To se bo zgodilo tudi tedaj, ako pogajanja ne bi bila tekom tega tedna končana. Če pa bi se pogajanja izjalovila, grozi zastopniki delavskih organizacij z najostrejšimi sredstvi, torej s stavko.

Plebiscit o zgradbi vojnih ladij v Nemčiji

Berlin, 18. septembra. Državni notranji minister je odredil od komunistov predlagani plebiscit proti gradnji novih oklopnih križark. Plebiscit se bo vršil 3. oktobra.

Otrok z dvema glavama

Judenburg, 18. septembra. Dne 11. t. m. je bil tukaj rojeno živo dete z dvema glavama, štirimi rokami in tremi nogami. Zraščeni sta trupla dveh dečkov. Otroka so prepeljali na dunajsko žensko kliniko. — Otrok je danes umrl. Obdukcija je ugotovila, da ni mogel živeti, ker je imel zraščena črevesa.

Sopronski čudak

Budimpešta, 18. sept. Kakor javlja „Eesti Kurir“ iz Soprona, povzroča neki možki, ki se pokazuje ženskam popolnoma nag, veliko razburjenje. Služi se v bližnjih gozdovih. Lice ima pokrito s krinko, sicer pa nastopa popolnoma nag. Policija je preiskala že vse gozdove v okolici, vendar pa še ni mogla najti adamita.

Kralju Zogu se ne obetajo dobri časi

Albanski emigranti mu napovedujejo borbo z vsemi sredstvi. — Apel na Društvo narodov in vse „prijatelje svobode“. — Naraščajoče nezadovoljstvo med severnimi plemeni.

Pariz, 16. septembra. Albansko di- jaštvo v Parizu, združeno v „Zvezi omladine“ („Baskhimi Dialeris“) objavlja povodom proglašanja Ahmeda Zo- guja za albanskega kralja manifest na „prijatelje svobode“, v katerem izjav- lja, da albanski narod nikdar ne bo pri- znal Ahmeda Zogua za svojega vladar- ja in da bo zrušil vsako obvezo, ki bi jo sklenil uzurpator. Manifest proglaš- a kralja Ahmed Zogua za prostega zlo- činca, ki je Albanijo prodal Italijanom, kateri so okupirali deželo gospodarsko in politično ter ji vzeli neodvisnost in narodno suvereniteto. Albanska om- ladina poziva Društvo narodov na in- terвенцию ter prosi vse prijatelje svo- bode za simpatije v boju, ki ga hoče albanska omladina z vsemi sredstvi iz- vesti proti nevednežu, ki se je s tujo pomočjo polastil oblasti nad albanskim narodom.

— Valona, 18. septembra. Iz notra-

nosti Albanije poročajo o naraščajočem nezadovoljstvu, ki je zavladalo zlasti med severnimi albanskimi plemeni po proklamaciji Ahmeda Zogua za albanskega kralja. V vseh večjih kra- jih je prišlo zadnje dni do velikih de- monstracij proti transkemu režimu in proti Italiji. Ahmed beg Zogu skuša si- cer ta pokret z nasiljem zadušiti, ven- dar pa se pokret vedno bolj širi. Po nepotrjenih vesteh je prišlo tekom zad- nih dni na več krajih do krvavih spo- padov med severnimi plemeni in pri- staši Zoguvega režima. V transkih krogih računajo vsak čas z izbruhom nove ustaje. V Tirani in bližnji okolici je koncentriranih mnogo čet, telesna straža Ahmeda Zogua pa je močno po- jačena. Ahmed Zogu zadnje dni sploh ni zapustil svojega dvorca, ki je naj- strože zastražen in imajo dostop k njemu le najbolj zanesljivi privrženci sedanjega režima.

Zasedanje Društva narodov

Plenum je danes nadaljeval posvetovanja, ki bodo v soboto zaključena — Delegati so se že začeli razhajati.

Zeneva, 18. sept. Danes je razprav- ljal Svet Društva narodov o emisiji bolgar- skega 5 milijonskega funtnega stabilizaci- skega posojila. Svet Društva narodov je tem povodom izrazil svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da je berlinska Diskonto-Gesell- schaft pripravljena, da se odpote zastavni pravici na bolgarske carine, da se s tem omogoči garancija za novo bolgarsko po- sojilo. Vprašanje zastopstva katoliške ženske zveze v odboru za zaščito dece Društva narodov je bilo na protest angleške dele- gata lorda Gushenduna odloženo do pri- hodnjega zasedanja Sveta Društva naroda.

— Zeneva, 18. septembra. Po zaključ- ku skupne seje zastopnikov šestih držav,

ki so razpravljali o poremskem vprašanju, so bili delegati gostje lorda Gushenduna. Nemški državni kancelar Müller je odpo- tavil ponudi iz Zeneve, da se posveta z nemškim zunanjim ministrom Stresemannom, ki se leči v Badenbadenu. Müller se vrne danes v Berlin. Nemška delegacija ostane pod vodstvom nemškega državnega kancelarja von Schuberta v Zenevi. Metro- dajni nemški politični krogi smatrajo, da se je dosegel na konferenca za rešitev po- remskega vprašanja velik napredek, ker se je prvič uradno pogajalo z zasedbami dr- žavami. Kakor poročajo, je ustvarila pri dosedanjih pogajanjih sigurna podlaga za nadaljna pogajanja.

Beda prečanskih monopolskih delavcev

Hegemonistični režim deli tudi monopolske delavce v kate- gorijo državljanov prve in druge vrste. — Protest monopol- skih delavcev v Dalmaciji proti zastopavljanju.

Monopolsko delavstvo iz Dalmacije je poslalo „Narodni politiki“ (11. sept.) v Za- grebu protest proti upravi državnih mono- polov v Beogradu, ki ga radi aktualnosti in važnosti ponatiskujemo. Protest se glasi: „Mi, stalni delavci državnih monopolov v Dalmaciji, smo prisiljeni glasno protesti- rati proti svojim predpostavljenim v naši svobodni državi. V to smo primorani, ker smo prišli na rob propada.“

Mi smo bili že pod bivšo Avstrijo ime- novani za stalne nadzornike, predde- lavce, stražarje in delavce. L. 1923 so bili vsi stalni delavci, ki so se nahajali v Sr- biju, razvrščeni v skupine zvančnikov in služiteljev, mi pa smo ostali na istem po- ložaju, v katerem smo bili dotlej in so nam vrh tega še celo zmanjšali plače.

Obračali smo se ponovno na naš oblas- ni monopolski inspektorat. Tu nam je bilo rečeno, da leži vsa krivda pri upravi dr- žavnih monopolov. Zato smo se obrnili na- ravnost na upravo državnih monopolov s prošnjo, da nas razvrsti, kot so bili razvr- ščeni tudi drugi monopolski delavci v sku- pine zvančnikov in služiteljev, saj nam to po zakonu gredo. Uprava nam je odgovorila, da l. 1923 nismo bili razvrščeni in da se zato sedaj naši prošnji ne more ugoditi. Vprašamo, kdo je temu kriv, mar delavci?

Ze od l. 1923 se borimo in neprestano moledujemo, da se uredi vprašanje mono- polskega delavstva. Oni pa nas pitajo z ob- ljubami in pravijo, da so že sestavili pra- vilnik in da so ga že predložili v odobritev ministruvju financ. Uprava državnih mono- polov si pere roke na ta način, da se izgo- varja na ministra financ, kjer leži predlog za monopolsko delavstvo že štiri leta ne- rešen. Mi delavci pa dobro vemo, da leži krivda pri upravi državnih monopolov, ki se za stvar noče resno zavzeti. Siromašni delavci in njihove družine naj pa umirajo od gladi radi nizkih delavskih mezd.

Ko je po Dalmaciji potoval načelnik uprave državnih monopolov, nam je tudi on zatrdil, da je že vse urejeno in da bo vse ugodno rešeno, samo minister naj še pred- log podpiše. In tako moramo zopet čakati in trpeti. Kako strahoviti je naš položaj, pri- ča naslednji primer. Imamo delavce s 36 leti državne monopolske službe in v 74. le- tu starosti, a njihova dnevna plača znaša — 18 Din! In s tem naj žive ti siromaki in njihove družine!

S protestom se obračamo tudi na gg. mi- nistra financ in socialne politike s prošnjo, da se zavzame za nas in za našo bedo in da zahteva od uprave državnih monopo- lov, naj nemudoma uredi vprašanje mono- polskih delavcev.

Odgovorni pa naj se zavedajo, da mi, monopolski delavci ne bomo več molčali in da bomo, ako ne bo odziva, nastopili tako, da se bo naš protest slišal daleč! Ta obupni klic monopolskih delavcev iz Dalmacije je nov dokaz, kako skrbi seda- njim režim za delavstvo. V nedeljo je SLS v Ljubljani priredila „socialni dan“. Tu so razni govorniki, med njimi tudi bivši mi- nister socialne politike dr. Gosar, na široko in dolgo govorili in govorili o socialnih vprašanjih, o krščanski preureditvi družbe, o delovnih pogodbah, o odpravi kapitaliz- ma itd. Same prazne fraze, v katere ne ve- rujejo niti sami prireditelji tega tečaja, ker se dobro zavedajo, da SLS postopa drugače kadar je na vladi. Evo monopolskih delav- cev, ki se pritožujejo radi razvrstitve nji- hovih srbijanskih tovarštev. Dr. Gosar je bil zadnje dve leti dolgo minister za soci- jalno politiko. Njegov šef je postal celo predsednik vlade, sedaj pa je minister za socialno politiko klerikalec Stjepan Barič. Kljub temu pa se dogaja, da se mora mo- nopolno delavstvo boriti za svoje elemen- tarne pravice. Srbijanci so že od l. 1923. prevedeni, dalmatinski monopoli pa še da- nes stradajo ob svojih mizernih plačah. Ali, kaj hočemo! G. Smodej bo že našel lepe besede, da ponovno potolaži monopolsko delavstvo v Ljubljani.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

Devize: Amsterdam 22.78 — 22.84 (22.81). Berlin 13.5525 — 13.5825 (13.5675). Bruselj 0— 7.9137. Budimpešta 0—9.9237. Curih 1094.1 — 1097.1 (1095.6). Dunaj 8.004 — 8.034 (8.019). London 275.82 — 276.62 (276.22). Newyork 56.835 — 57.035 (56.935). Pariz 221.28 — 223.28 (222.28). Praga 168.32 — 169.12 (168.72). Trst 296.55 — 298.55 (297.55).

Effekt. Celjska 158—0. Ljubljanska kreditna 128—0. Kreditni zavod 170—175. Vevče 105— 110. Ruše 268—285. Stavbna 56—0. Sešir 105—0. Lesni trg. Tendence nespremenjena. Zaklju- čeni so bili 3 vagoni bukovih žamajnih plohov. Deželni pridelki. Tendence nespremenjena. Zaključkov ni bilo.

Namen Marinkovičevega pota v Pariz

Zanimive informacije beograjskega lista. — Zadnji poskus, pri- dobiti Francijo za podporo hegemonističnega režima

Beograd, 18. septembra. Zanja šte- vilka „Glasa“ objavlja zanimive informa- cije o namenu Marinkovičevega potovanja iz Zeneve v Pariz. Po informacijah ome- njene lista odhaja dr. Marinković v Pa- riz, da reši tam nekatere zelo važne posle, važne predvsem za vlado četvorne koali- cije, tako važne, da gredo pred vsa ostala vprašanja zunanje politike. Dr. Marinković mora francoske kroge obvestiti o notra- njem položaju Jugoslavije, ker v Parizu zelo neugodno presojajo rešitev vladne krize po 20. juniju. Ta sodba francoskih krogov je bila sporočena tudi na merodaj- no mesto v Beogradu. Dr. Marinković ima

sedaj nalogo, da to sodbo v smislu inten- cij četvorne koalicije primerno korigira. V najtesnejši zvezi pa je s tem tudi finan- čni položaj države. V poučenih krogih do- znajajo, da je finančna situacija taka, da vlada računa samo še na podporo Franci- je. Beograjski režimski krogi pa so imeli po 20. juniju že prilike dovolj, da so spo- znali, da Francija ni zaveznik kake beo- grajske stranke ali skupine, marveč zavez- nik vse države in da ni niti najmanj voljna vzeti v zaščito kako posebno beograjsko kombinacijo, najmanj pa kombinacijo seda- njega režima, ki drži državo v stalni krizi.

Pred sestankom radikalnega klubskega odbora

Pristaši obeh taborov obnavljajo svoje grožnje. — Iz strahu pred bližajočo se vladno krizo pa bo bržkone končala »odlo- čilna« borba zopet s kompromisom.

Beograd, 18. septembra. Jutri se se- stane radikalni klubski odbor, ki ga je skli- cal Vukičević v namenu, da paralelizira ak- cijo glavnega odbora. Klubski odbor je bil svoječasn izvoljen v svrhu sanacije razmer v stranki in sporazumu med pristaši glavne- ga odbora in Velje Vukičevića. Ker pa ima Vukičević v tem odboru večino, ga skuša iz- igrati proti glavnemu odboru. Iz njihovih vrst se naglašja, da bodo na jutrišnji seji sprejete resolucije, v katerih bodo odrekli glavnemu odboru kompetenco in zahtevali sklicanje kongresa, da izvoli novo vodstvo stranke. Na jutrišnjo sejo klubskega odbora so pozvani tudi pristaši glavnega odbora in vukičevićevci naglašajo, da bodo izvajali najstrožje konsekvence, če se seje ne bodo udeležili. Napovedujejo celo razcep stranke, ker v nobenem slučaju nečemo priznati glavni odbor za kompetentni forum, ki naj odloča o strankarskih zadevah.

Ni manj bojeviti so pristaši glavnega odbora. Ožji glavni odbor ima vsak dan

svoje konference, na katerih pripravlja gradivo za sejo širšega glavnega odbora, ki se bo vršila prihodnji ponedeljek. Iz nji- hovih vrst opozarjajo, da bodo pri tej prili- ki definitivno obračunali z Vukičevićem in riskirali tudi razkol v stranki, če ga ne bo mogoče odstraniti na drug način. V politič- nih krogih sicer z zanimanjem opazujejo to konkurenčno borbo v radikalni stranki, vendar pa z veliko skepsjo sprejemajo te medsebojne grožnje. Ze ponovno so se na- povedovali senzacionalni sklepi in odločit- ve, vendar pa je doslej še vsaka taka akcija končala s kompromisom. Zato tudi sedaj računajo s tem, da se bo Vukičeviću po- srečilo doseči vsaj provizorični sporazum, zlasti še, ker se pojavlja v stranki močna struja, ki priporoča pomirjenje med obema taboroma, opozarjajoč na bližajočo se krizo vlade, ki bi lahko končala za radikalno stranko katastrofalno, če je ne bo našla močne in složne.

Dr. Šečerov je nezadovoljen z vlado

Novi Sad, 18. septem. Na pokrajinski konferenci demokratske stranke je imel po- slanec Šečerov govor, v katerem je na- glasil:

»Demokratska stranka je stopila v vlado, da podpira državo. Čeprav pa smo v vla- di že podrgno leto, nimamo nobenega vpliva in moči na upravo, temveč nas stalno izigravajo pri vsakem koraku. Na vseh poljih uprave, poljedelstva itd. ne moremo beležiti niti enega uspeha ali napredka.«

Zatem je posl. Šečerov govoril o agrar- nem vprašanju in trdil, da imamo sicer agrarni odbor, ki pa ničesar ne dela. »Iz- delal sem svoječasn zakonski predlog o rešitvi tega vprašanja, sedaj pa je vse to zavrženo in radikalni ministri sestavljajo svoje posebne predloge. Posamezni mi- nistri izdelujejo predloge, njihovi pa jih odklanjajo in tako se ta procedura ponav- lja v nedozlednost.«

Potres v Italiji

Rim, 18. septembra. V Kalabriji so občutili več močnih potresnih sunkov, ki so med prebivalstvom povzročili paniko. Več hiš je bilo poškodovanih. Podrobnosti še manjkajo.

Velik uspeh naše olimpijske vrste v Zagrebu

V nedeljo so nastopili naši olimpijski tekmovalci pred zagrebškim občinstvom. — Gledalci so bili navdušeni. — V zagrebški listi hvalijo naše Sokole. — Prvi korak k sblizanju s Hrvatskim Sokolom.

Po krasno uspehih telovadnih akademijah sokolske olimpijske vrste v Skoplju in Beogradu so naši olimpijski borci nastopili pred tedensko nedeljo v Zagrebu. Vse zagrebške časopise je pred tem nastopom opozarjalo Zagreb na prihod sokolske olimpijske vrste, ki je tako častno in zmagovito nastopila v Amsterdamu za barve naše države. Zanimanje za telovadno akademijo je bilo zato med zagrebškimi športniki in telovadniki krogi ter najširše javnosti največje. Obžalovati je le, da se je morala vršiti prireditve zaradi slabega vremena v zaprtih prostorih v telovadnici realne gimnazije na Vilsonovem trgu, kjer telovadi Sokol II., in ne na igrišču Concordie, kjer bi mogli tisoči občinstva občudovati delo najboljših sokolskih telovadcev.

Akademija, ki ji je moglo prisostvovati le do 700 ljudi radi omejenega prostora, je izpadla vzorno. Zagreb do sedaj še ni videl take telovadbe, ki je bila za vse prava senzacija, za jugoslovensko Sokolstvo pa ponovno dokaz njegove telovadne višine. Akademija se je pričela ob 3. popoldne pod vodstvom načelnika JSS br. dr. Murnika. V vrsti so bili bratje Primožič, Študelj, Gregorka, Malej, Antosijević in Orel, ki je bil v Amsterdamu kot rezerva. Manjkali so Derganc, Ciotti in Porenta. Pri prvih vajah so izpopolnili vrsto zgoraj imenovanih bratov še bratje Černe, Vrhovac in Lindtner. Sokolske olimpijce je najprej pozdravil univ. prof. brat dr. L. Car kot podstarosta JSS, nakar jim je izročil predsednik jugoslov. olim. odbora dr. S. H. d. d. olimpijske nagrade, ki so nedavno došli iz Amsterdama. Brat V. Raič jim je izročil v imenu zagrebške sokolske župe krasno bronasto plaketo. Vsem je odgovoril in se jim toplo zahvalil brat dr. V. Murnik. — Sledila je telovadba na posrednih orodjih in naši olimpijski tekmovalci so upravljalirali v svojih vajah. Navdušenje občinstva je bilo nepopisno. Vrsta je bila predmet največjih ovacij, še posebno pa brat Študelj, ki je s svojimi neverjetnimi vajami vnovič potrdil besede onega francoskega novinarja, ki je vzkliknil na amsterdamskem stadionu: »Študelj, to je izjema v fizikalnem zakonu zemeljske teže; kakor ga postaviš v zraku, tako ostane. Vas Študelj je najdudovitejši izjavič matere Prirode, on s svojimi vajami ne priznava njenih zakonov... — Triumf je dosegla dr. Murnikova »Jugoslovenska telovadna epopeja«, ki so jo dovršili izvajali telovadci po končanih vajah na orodju.

Akademiji so prisostvovali razen najodličnejših predstavnikov civilnih in vojniških oblasti številni telovadniki in športni strokovnjaki in kar je bilo posebno z veseljem in zadoščenjem opaženo, tudi številni člani hrvatskega Sokolstva, ki so navdušeno in bratsko pozdravljali naše olimpijske borce. Vsi zagrebški listi priznavajo, da so naši olimpijski junaki s svojim nastopom Zagrebčanom presenetili. Toliko preciznosti, briljantne tehnike in najdudovitejše gimnastike Zagrebčani niso pričakovali. Listi se

o samem nastopu izražajo v superlativih in splošno želja je, da bi olimpijci še večkrat posetili Zagreb. Kako mogoče vti je zapustila olimpijska vrsta v Zagrebu, je razvidno iz poročil zagrebških listov. Tako poročajo »Novosti« pod naslovom »Všurna akademija prvaka« med drugim:

»Akademija tekmovalne vrste JSS je bila senzacija prve vrste, edinstvena, do sedaj še nevidena senzacija v Zagrebu. Naravnost greh je, da je bila telovadba v zadnjem času radi dežja z igrišča Concordie prenesena v dvorano sokolskega društva II. Na ta način so bile široke mase prikrajšane za užitek virtuoznih vaj, a na drugi strani dvorana zopet ni mogla nuditi vsega tehničnega komforta, ki ga taka akademija zahteva. Potreben bi bil večji prostor in dobra perspektiva. Toda ne glede na razne nedostateke, pomembnost prostora, kar je zlasti onemogočilo precizno izvajanje prostih vaj, lahko mirno trdimo, da je bila to tehnično najboljša telovadna prireditev te vrste v Zagrebu, kar smo jih do sedaj videli. A glede na velike tradicije sokolske telovadbe v Zagrebu pomeni to mnogo!

Vsa publika, brez razlike, telovadci, športniki, gledalci in umetniki, da ne omenimo Sokolov, je bila navdušena nad izvajanjem in virtuozno višino našega olimpijskega tima.

O telovadbi sami pišejo »Novosti« med drugim: Takoj pri prvi točki — drugo — smo videli elegantno, solidno in efektivno izvedbo najtežjih vaj. Izkazal se je posebno Primožič s svojim močnim zamahom in svojo specialiteto: hrbtnim veletocem, a naš popularni in proslavljeni prvak Študelj je s svojimi lahimi in neverjetno elastičnimi prehodi osvojil in frapiral publiko. Fizična in tehnična svojstva mu omogočajo take posebnosti, katerih si logika in tehnika običajnih smrtnikov in gimnastov ne more niti misliti. Pohvalno omenja kritik tudi Gregorka, Antosiewicz in Maleja, povdarja pa, da je nadvse imponiral Študeljev nastop na krogih.

Mogoče vti je napravila na gledalce tudi Murnikova telovadna epopeja in ob zaključku povdarja kritik, da je prireditelj mnogo doprinesla k sblizanju in strnjenju Sokolstva z ene in druge strani. Dokaz temu je dejstvo, da so telovadbi prisostvovali tudi predstavniki in funkcionarji Hrvatskega Sokolstva.

»Jutarnji List« piše med drugim: »Burno pozdravljeni od več sto navdušenih gledalcev, so zadivili naši Sokoli s svojim znanjem na vseh orodjih publiko. Dasi utrujeni od dolgega potovanja in mnogih slavnih prireditev, so se vendar gledalcem pokazali na dostojen način in so si pridobili splošne simpatije. Zlasti pristočno je bil pozdravljen Študelj, edini jugoslovanski olimpijski zmagovalec. Od začetak do konca ni prenehala navdušeno ploskanje gledalcev. Najbolj so ugajale Murnikove proste vaje, katere je olimpijska vrsta izvedla popolnoma skladno in izredno elegantno.

Pohvalno se o telovadbi in celokupni prireditvi sploh izražajo vsi zagrebški listi.

Orožniki so Vajagica takoj aretirali, vendar je odločno zanikal, da je izvršil strašen umor, katerega ga dolži njegova žena. Orožniki so polavdevali, kdo bi bil umorjen delavec. Slednjič so ugotovili, da je bil najbrž neki Simo Tomaš, ki se je klatil po svetu in je nenadoma izginil že l. 1919. Opis se ujema z opisom, kakor ga je podala Gjurva žena. Ko je žena pokazala kraj, kjer je njen mož zakopal svojo žrtev, so odkopali zemljo in res našli kosti. 80-letni starec Simo Antonič je pa izpovedal, da mu je mati pripovedovala, da je na tem kraju sekal hrast njegov stric Ilija baš na dan njegovega rojstva ter se je pri tem smrtno ponesrečil. Pokopali so ga in od tedaj se ta kraj imenuje Ilijin grob. Vajagica je oblast izpustila, ker ni dokazov, da je umoril delavca.

Iz Dubrovnika poročajo, da je tamšnja policija po dolgem dobro organiziranem zasledovanju ujela nevarna vlomilca v dolini Župe. Aretirali se je posrečilo nekega Antona Depolo in nekega Simonija. Vlomila sta pred dnevi v pisarno dubrovnškega penzionata »Viktorije« in odnesla ročno blagajno, v kateri je bilo 85 tisoč Din in razne tuje valute. V blagajni so bili tudi dokumenti in vojni listi domačih in inozemskih gostov omenejega penzionata. Orožniki so vlomilca aretirali še pravčasno, kajti bila sta že v bližini postaje Ivanjci in sta nameravala odpotovati z brzdavnikom. Vlomila sta na kolodvoru in Ivanjci zagledala nekega nameščence »Viktorije« in sta pobegnili v dolino Župe. Tu so ju obkolili orožniki. Vlomilca sta pobegnila v gozd, kjer je enega ujel nameščenec »Viktorije«, drugega pa neki seljak. Oba nevarna vlomilca so izročili sodišču v Dubrovniku.

Ljubljanski avtobusni promet

Kako potreben je bil v Ljubljani avtobusni promet, ki veže oddaljene kraje z mestom, priča velik naval na oba avtobusa, ki opravljata prometno službo na progi Jelača—Črnuški most—Ljubljana—Vič. Avtobusa sta zlasti v jutranjih, popoldanskih in večernih urah, ko uradništvo, dijaštvo in delavstvo odhaja na svoje oddaljene domove in zopet vrača na delo v mesto prenapolnjena. Kakor kažejo dosedanje izkušnje, dva avtobusa nikakor ne bosta zadostovala za stalno naraščajoči promet in bo Splošna maloželezniška družba, ki skrbi za ta promet, morala v najkrajšem času nabaviti še več avtobusov. Če bodo uvedene tudi uradniške, delavske in dijaške mesečne izkaznice, bo naval na avtobuse še znatno narasel. Pri tem pa bo treba pomisliti, da avtobusi ne bodo mogli neprestano voziti brez vsake izmenjave. Treba jih bo tudi nadomestiti s sempatja z rezervnimi vozovi, da bodo avtobusi med tem temeljito očisti in pregledani. Tudi na drugih cestah izven mesta ljudje željno pričakujejo, da bo mestna občina čimprej uvedla avtobusni promet, ker ob deževnem vremenu po blatu skoraj ni mogoče priti v mesto in nazaj brez znatnejše škode na obleki in obutvi.

Zlasti pa bi bilo potrebno čim prej uvesti promet vsaj popoldne na pokopališče K. Sv. Križu in obratno že z ozirom na številne pogrebe, ki morajo ostajati v mestu in izstopati iz pogrebne sprejeda pri železniškem mostu na Kette-Murnovi cesti, dasiravno bi radi spremili pokojnika do groba. Prepričani smo, da bo mestna občina, odnosno Splošna maloželezniška družba, upoštevala to res življenjsko potrebo in čimprej uvedla avtobusni promet s pokopališčem pri Sv. Križu.

Značilna obsodba Korošceve politike

S tem, da se je dr. Korošec za skledo leče udinjal velsrbskim hegemonizmom in začasnemu preprečitju zmagajočih enakopravnosti vseh državljanov, se je njegova stranka zamerila celo klerikalcem na Hrvatskem in v inozemstvu. Posebno značilno za zavozajočo politiko SLS je stališče, ki ga zavzemajo slovaški klerikalci, o katerih lahko mirno rečemo, da igrajo na Češko-slovaškem, zlasti odkar so v vladi, zelo važno vlogo. Njihovo glasilo »Slovak« priobčuje v eni zadnjih številkih uvodnik pod naslovom »Z jugoslovanske politike«, v katerem navaja pisec dr. J. Buday, eden najvplivnejših prvakov slovaške klerikalne stranke, več drastičnih primerov o sporu, ki je nastal med hrvatsko in slovensko duhovščino zaradi Korošceve politike. Dr. Buday se je mudil nedavno dalj časa v Jugoslaviji in je med drugim posetil Sento, kjer je 30 tisoč katolikov in samo 3000 pravoslavnih Srbov in protestantov.

Dr. Buday pripoveduje, da so začeli katoliki še pred vojno graditi v Senti krasno cerkev, toda vojna je gradbeni dela ustavila. Po vojni so hoteli cerkev dograditi, toda iz notranjega ministarstva, ki je v rokah dr. Korošca, je prišel ukaz, da se gradnja dela ne sme nadaljevati. Katoliški prebivalstvo je ta ukaz zelo prenesel in poslalo je k dr. Korošču deputacijo s priporočilo pismom poslanca mesta Sente, ki je Srb. Toda tudi deputacija ni ničesar dosegla. Korošec je kot ministriški predsednik izjavil deputaciji, naj se katoliki sporazumejo s pravoslavci. Toda pravoslavci niso dovolili katoličanom graditi cerkve, češ naj si jo zgradijo na periferiji mesta, kakor jo imajo pravoslavci.

Primeri, ki jih navaja dr. Buday, so po njegovem mnenju jasen dokaz, da hočejo Srbi porabiti Hrvate in da propagirajo pravoslavlje na škodo katolicizma. Ker dr. Korošec kot ministriški predsednik noče ali

pa ne more nastopiti proti tej tendenci, se je zameril hrvatski duhovščini in celo škofom. Pa tudi slovenski duhovščini, s katerimi je dr. Buday govoril, so mu zatirjali, da se boje posledic politike dr. Korošca.

Dr. Buday zaključuje svoja izvajanja s sledečo zanimivo ugotovitvijo:

Kakor naš šramek, tako je izšel tudi dr. Korošec iz bole dunajskega parlamenta, kjer je bila politika brez neprestanih kompromisov skoro nemogoča. Nič ne da, če so ti kompromisi včasih ponižujoči in absurdni. Glavno je, ostati za vsako ceno na vladi. Toda to priznanje lahko zadosti osebnim ambicijam in slavo, nikakor pa ne more koristiti celoti.

KDOR SE NI VIDEJ,

si mora še danes ogledati vefilim

TITANIC

(GIGANTSKO MESTO SANJ)

Titanski Newyork, orjaško mesto usode, dela človeških rok, raj razkošja, bogastva in sijaja ter kraj največje revščine in bede.

V glavnih vlogah nepozabna

Virgina Valli in George O'Brien

Film, ki zapušta vti pri slehernem gledalcu. — Vse dosedanje predstave popolnoma razprodane! Nabavite si takoj vstupnice za predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. Telefon 2124. Telefon 2124.

ELITNI KINO MATICA.

Zalostne posledice fantovskega pretepa

V soboto popoldne se je pripetil v bližini Kamnika na cesti pri Stahovici krvav zločin, katerega vzrok moramo iskati v alkoholizmu. Vsi žalostni zgledi iz preteklosti in vse sodne kazni ne morejo izpametovati naših kmetijskih fantov. Višek fantovske korajže in moči ter ponosa vidijo še vedno v kolu in nožu.

V soboto popoldne so v Šodljevici gostilni v Stranjah pri Kamniku popivali trije mladi fantje in sicer Janez Zamljen, dvaj pri kamniški nečestovski korporaciji, in njegova tovariša Franc Trobešek ter neki Zabavnik. Ko se jim je začela pijača ustavljati, so se močno vinjeni dvignili in zapustili gostilno. Po krajšem prerekanju in obotavljanju pred gostilno so se sporazumno napotili domov po cesti skozi vas. Med potjo so se pa sprli in stekli. Med pretepom je eden obeh tovarišev udaril Janeza Zamljena večkrat z debelim kolom po glavi in po telesu, tako da je Zamljen oblašal ves v krvi in nezavesten na cesti. Trobešek in Zabavnik sta takoj nato, ko sta videja žrtev svoje podivjanosti na tleh, strahopetno pobegnili in pustila težko ranjenega Zamljena na cesti. K sreči so mimoidoči vaščani kmalu našli nezvestega Zamljena in ga spravili v bližnjo hišo, kjer so mu strašne rane izprali in za silo obvezali. Nemudoma so poklicali kamniško zdravnico dr. Sossovo, ki je ranjencu nudila prvo zdravniško pomoč.

Ker je bil ranjenčev stanje zelo težko in malone brezupno, so na odredbo zdravniške dr. Sossove prepeljali Zamljena še isto noč z vozom v ljubljansko bolnico, kamor so prispeli v nedeljo proti jutru. Toda tudi vsa pomoč in prizadevanje ljubljanskih zdravnikov nista mogla rešiti Zamljenju življenja. Fant je večer popoldne podlegel težkim poškodbam, ne da bi se zavedel.

Dasi ravno ni mogel pokojni Zamljen radi trajne nezvestosti pojasniti nobenih pojavnosti in podrobnosti o napadalcih, so kamniški orožniki na podlagi zbiranja številnih prič aretirali oba napadatelja Trobeška in Zabavnika ter ju izročili v zapore okrajnega sodišča. Napadalec se izgovarja s popolno pianostjo in dolžita pokojnega Zamljena, da ju je on prvi napadel in da sta se morala braniti Njun zagovor pa najbrže ne bo držal, ker obdolženca nimata na sebi nikakih znakov nasilja. Uvedena preiskava bo pojasnila uboj.

Prosveta

Puceljčeva opera »Madame Butterfly« se poje jutri 19. t. m. ob pol 20. uri v dramskem gledališču s sledečo zasedbo: Madame Butterfly — ga. Wilfan — Kunčeva, Suzuki — Medvedova, Kata Pinkerton — Suznova, poročnik Pinkerton — Kovač, konzul Sharpless — Janko, Ooro — Mohorič, princ Yamadori — Perko, Bonzo — Pavlič, Yakuside — Simončič, komisar — Sekula, uradniški registratur — Rus Franc, mami — Jeromova, teta — Ramšakova, sestrična — Strniševa. — Dirigira kapelnik Neffat.

Berlinski simfonični orkester, ki koncertira v Ljubljani v petek dne 21. t. m. v veliki unioński dvorani, dirigira generalni glasbeni ravnatelj dr. Ernst Kunwald. Dr. Kunwald je eden najznamenitějšíh nemških dirigentov, ki je od leta 1907. do 1912. vodil berlinski simfonični orkester, za tem pa je bil v Cincinnati v Ameriki, kjer je vodil po vsem novem svetu znane odlične, vsakoletne majske slavnosti, na katerih so izvajali razne oratorije v največjem svetlih simfoničnih orkestru in trenutno dirigira vsa gostovanja berlinskega simfoničnega orkestra po Evropi. V Ljubljani igrajo Reger - Mozartove varijacije, Straussovega Tili Eulenspiegla in Čajkovskega V. simfo-

nijo v e - molu. Opozorjamo, da se začne koncert točno ob pol 8. zvečer. Predprodaja v Matici knjigarni.

Mariborsko gledališče je sicer od države zelo zapostavljeno, vendar jako žilavo deluje. V svesti si, da mu je najsilnejši dohodek vendarle onl, katerega si bo samo prislužilo, je kar največ pridno na delu in si hoče chraniti zaupanje in priznanje publike — V študiju so sledeči komadi: Camkarijevi »Hlapci«, s katerimi se bo 2. oktobra otvorila nova sezona, nadalje znamenito delo velikega francoskega pisatelja Emila Zola »Therese Raquin« ter fina komedija enega najpopularnejših sodobnih francoskih komediografov. Saše Gultryja »Moj oče je imel prave«. Vsa ta dela se vorizore v režiji g. J. Kovčica. Opereta na vadi z velikim veseljem klasično opereto Jones-ova »Geisha«, ki je polna humoria in prekrasnih melodij in imamo zanjo izvršno zasedbo. — Prepričani smo, da se bo skeptičnost, ki se opaža v delu publike glede letošnje sezone, kaj kmalu polegla, čim se zopet prične gledališče.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 18. septembra 1928, katoličani: Tomo; pravoslavni: 5. septembra, Sokol.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: »Titanic«.

Kino Idela: »Pat in Patachon«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Jakoba trg.

Gospod, odpusti jim . . .

Kajbi, kajbica res ni velika, pa je, pa je fantič kot se žika.

Pepetov kolega pojde danes popoldne v kajbico na ričet. Še malo bo zaškrpalo in sedel bo pod ključem kakor svetli Aleš pod stengami. Dolgo se je boril za sunce žarko in svobodno zlato, pa ni nič pomagalo. Pepe iz uredništva ne ve, kdo se je bolj upiral, njegov kolega ali slavna sodinja. Oba sta se bala, on kajbice, in ričeta, ona pa gosta in njegovih pretenzij. Nazadnje sta se udala v obojestransko kruto usodo in zdaj dobi slavna sodinja letoviščarja, ki ji ne bo delal sramote, nikakor ne. Saj je kultiviran, pa še kako. Je vedno tako, da drži nož v desnici, vilice pa v levi, v kajbico vzame pižamo, da bo sprejemal izraze sožalja iz ust svojih znank, in celo radioaparati ponese seboj, da bo vedel, kaj se godi v zunanjem svetu. O notranjih dogodkih ga bo obveščala slavna sodinja sama, za kar se ji Pepe v njegovem imenu že vnaprej lepo zahvaljuje.

Ampak tistim, ki so ga vtaknili v kajbico, naj Gospod odpusti, ker ne vedo, kaj delajo. Pepe iz uredništva da jim ne more. Priznanja jim ne odreka, kajti so cenili njegovega kolega na 50 tisoč dinarjev, ampak odpustiti jim pa nikakor ne more. Pepe je izračunal, da bo zaslužil njegov kolega vsak dan 3571 Din in 6 para. Če bi sedel leto in dan, bi zaslužil v navadnem letu 1 milijon 303.436 Din in 90 para, v prestopnem pa 1.307.007 Din in 96 para. Pepe se priporoča gospodom, ki so posadili njegovega kolega na ričet, naj sprejmejo še njega v kajbico, kajti bi rad prihodnje leto sezidal palačo zase in za svoje potomstvo.

Ponesrečene špekulacije

Monsieur Gaston Remy iz Nimesa je želel videti Pariz, ki je bil Mekka njegovih sanj. Toda Pariz je daleč in čeprav vožnja po železnici v Franciji razmeroma ni draga, je Remyju vendar primanjkovalo denarja. Toda znal si je pomagati. Šel je na policijsko direkcijo in prijavil, da je v Parizu zakrivil veliko sleparijo. »Če je tako«, je menil komisar, »potem moramo moža poslati v Pariz«. Remy je bil zadovoljen in še istega dne se je peljal v francosko metropolo. Na policiji v Parizu so pa doznali, da si je Remy storilo gladko izmišlil, kar je tudi takoj priznal. »To je navadna sleparija«, je dejal prefekt in zato vas bode v Nimesu obsodili. In ne da bi videl Pariz, jo je Remy zopet odinil nazaj v svoje rojstno mesto, kjer je radi goljufije sedel dva dni v zaporu. Še bolj fatalno je končal sličen poizkus nekega Portugalcja. Julio de Pinho iz Rio de Janeiro je hrepel po svoji domovini, Portugalski. Študiral je in ugibal, kako priti zastopni preko velike luže, toda vsi njegovi poskusi, da dobi zaslužek na kaki ladji ali da se vthotapi na parnik, so ostali brezuspešni. Ni šlo, pa ni šlo!

Pa je čital nekega dne, da je vlada izdala nov zakon, na podlagi katerega se vsi tuji anarhisti, ki zagreše kak delikt v Braziliji, izžene v domovino. Portugalcu se je zasvetilo v glavi. Nabavil si je malo bombo, ki je nekega dne eksplodirala v lekarni, ne da bi napravila posebno škodo. Seveda ga je policija takoj prišla, toda ugotovila je, da ni anarhist po prepričanju. Zato ga ni izgnala, pač pa je moral v zapor, kjer je presedel šest mesecev. In sedaj je Pinho izgubil vse zaupanje in paragafe.

Spori

— HSK Concordia : ASK Primorje. Pogajanja med obema kluboma glede gostovanja Concordie v Ljubljani so se zadovoljivo zaključila. Dne 23. t. m. se odigra prijateljska tekma na igrišču Atene ob 11. uri popoldne.

— Iz sekcije ZNS (službeno). Sodniški tečaj se vrši v tekočem tednu v torek ter v petek, vsakokrat ob 8. uri zvečer v posebni sobi kavarn »Evropa«. — Načelnik.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Kako je bil umorjen Josip Skorjanc. — Po 4 letih odkrit zločin. — Nevarna vlomilca pod ključem.

Roparski umor Slovence Josipa Skorjanc na Novi poti v Zagrebu je nečuvstven zločin v zagrebški kriminalni kroniki. Skorjanc so našli v leseni baraki, kjer je prodajal razno blago, umorjenega in oropanega. Včeraj zjutraj so že stali Skorjancovi odjemalci pred njegovo barako. Skorjanc jim je vsako jutro oddajal mleko. Prva je prišla Marica Škrabar in je hotela kupiti mleko. Čudila se je, da baraka še ni bila odprta in pogledala je skozi okno. Nudil se ji je strašen prizor. Na postelji je ležal branjeves ves v krvi. Postelja je bila razmetana. Med tem je prišla po mleko neka Kosel. Nista se upali v barako, čeprav so bila vrata samo priprta. Prišel je tudi mekar, ki je vsak dan dobavljaj Skorjancu mleko. Ta je stopil v barako in ugotovil, da je branjeves že mrtev. Stari Skorjanc je ležal na postelji s strašnimi ranami na obrazu in vratu. Pod posteljo je bila luža krvi in zid nad posteljo je bil ves oškropljen s krvjo. Postelja in druga oprema v baraki je bila razmetana, kar dokazuje, da se je stari branjeves obupno boril za svoje življenje, preden mu ga je ugrabila zločinska roka. Obvestili so policijo in na kraj zagonetnega umora je prišel šef kriminalnega oddelka s številnimi detektivi. Preiskava je ugotovila, da je zločinec zadal 61letnemu Skorjancu dve težki rani s topim predmetom in dve z nožem. Starec ima tudi zlomljena rebra in globoke rane po vsem životu. Komisija je ugotovila nadalje, da je zločinec vlomil v predal, kamor je starec spravljaj svoje prihranke in izkupicek, in odnesel ves denar. Zanimivo je, da vrata barake niso bila vlomljena in jih je Skorjanc najbrž sam odprl. Imel je namreč navado, da je puščal svoje odjemalce v barako in jih postregel. Verjetno je, da je Skorjanc sprejel zločinca gostoljubno v barako, na kar je moral plačati svojo gostoljubnost z življenjem. — Uršula Medved, ki stanuje z možem nasproti barake, je izpovedala, da je njen mož po polnoči, ki je prišel domov, zračil sobo in odprl okno. Tedaj je čul sumljiv ropot v baraki, kar pa ni videl nič sumljivega, je ležal spat. Josip Skorjanc je bil rodom iz Celja. Meseca ma-

ja je prišel v Zagreb in zgradil na Novi poti barako, kjer je prodajal mleko, sadje, tobak in druge drobnarije. Bil je dober človek in je dajal blago tudi na kredit. Njegovi odjemalci so bili delavci, pa tudi drugi sumljivi elementi. Na mizici so našli tudi listek z imeni vseh njegovih dolžnikov. Predmeta, s katerim je zločinec umoril starca, niso našli v baraki. Policija je dobila tudi več daktiloskopskih odtisov, ki bodo olajšali izsleditev morilca, ki je za nekaj dinarjev umoril dobrega starca. — Skorjanc je živel v baraki sam. Ima pa v Zagrebu sina, ki je tudi solastnik barake. Policija je zaslila tudi lastnika zemljišča, kjer stoji baraka. Ta je izjavil, da so v barako ves dan prihajali delavci. Ti so pri prodajalcu zastavljali svoje stvari, kakor koleša in obleko, da so dobili jedi in pijačo. Policija je takoj uvedla preiskavo in zvečer aretirala dva delavca, ki sta zahajala v starčovo barako. Nato je aretirala še tri sumljive delavce, ki so bili starčevi odjemalci.

Iz Savskega Mosta poročajo, da je bil nedavno aretiran v Japri neki Gjurva Vajagič, osumljen, da je pred štiriimi leti izvršil strašen zločin. Gjurva se je s svojo ženo prepiral, ker je bila lena in mu je kradla denar. — Na druge predmete iz hiše. Žena je petkrat pobegnila l. 1925 ter zatekla k svoji omoženi sestr. Nekega dne je povedala popu v vasi, da je njen mož umoril pred poldrugim letom nekega delavca, ki je prišel neke noči v hišo in prošil za prenočišče. Gjurva je sedel z delavcem pri ognjišču. Nenadoma je zahteval od potnika, naj mu da uro, ki jo je nosil na roki. Delavec mu ni hotel dati ure in nato ga je Gjurva udaril po glavi, da se je onesvestil. Potem ga je z nožem zaklal in ga razsekjal na drobne kosce ter jih spravil v košaro. Zapovedal je ženi, naj vzame lopato in motiko, sam je pa vzel košaro z razsekanimi delavčevim truplom. Pred tem je truplo sskel in vzel uro in denar, ki ga je imel delavec pri sebi. Sla sta v gozd, kjer je Gjurva zakopal košaro. Doma je velel ženi, naj opere delavčevo obleko in očisti pod, ki je bil ves krvav.

Dnevne vesti.

— 20letnica septembarskih žrtev. V četrtek 20. septembra bo 20 let, odkar so pod avstrijskim jarmom Slovenci pretrpeli grozodejstva ter sta padla po nedolžnem naša mučenika Lunder in Adamič. Na ta dan naj se priredi povsod v Sloveniji spominski dan. Kjer delujejo CM. podružnice, naj bo spominski večer na čast nedolžnih žrtvi! Kdor kaj premore, naj daruje ma! dar domovini na oltar!

— Za mrtve proglašeni. Okrožno sodišče v Novem mestu je uvedlo postopanje, da se proglase za mrtve mornar v Pulju Karel Sever, strojnik v Chicagu Rudolf Sever, posestnik na Jugorju Miha Kostreč, posestnikov sin v Poljanah Janez Makše in posestnikov sin v Srednjih Radenci Peter Rozman.

— Šmarje. Danes 17. t. m. je drvel mimo naših hiš v prvih popoldanskih urah lep velik avtobus, ki bo vozil med Novim mestom in Ljubljano. Razveselili smo se modernega prometnega vozila, ker bomo imeli z njim prijetno zvezo s slovensko prestolico in dolensko metropolo. V kratkem dobimo na tukašnji pošti tudi javno telefonsko govorilnico, ki jo zelo pogrešamo že dolgo. Da bosta avtobusna vožnja in telefon znatno povzročila našo občino, je umljivo.

— V vlaku z razprtimi dežniki. Poročajo nam: Mariborski vlak, ki je prispel v nedeljo 16. t. m. v Ljubljano ob 20. uri, je imel med drugimi vagoni enega s tako pokvarjeno streho, da so morali ljudje rabiti dežnike, sicer bi bili do kože premočeni. Potniki so zelo zabavljali in dajali z jedkimi dovpti duška svoji nevolji. Kaj si misli inozemec, če se vozi v taki razdrapani škafli! Zakaj se pokvarjeni vagoni ne vzamejo iz prometa in pošljejo v Maribor v popravilo?

— Živalske kužne bolezni v ljubljanski oblasti. Od 3. do 9. t. m. je bilo v ljubljanski oblasti 19 slučajev svinske kuge, 20 svinske rdečice, 5 mehurčaste izpuščaja goveda, 3 vraničnega prisada in 1 čebelne kuge.

— Delomržeži, ki izrabljajo podporo. Za delomržeže in izkoriševalce občinskih podpor so proglašeni: Anton Likovič, pristojen v občino Dev. Marija v Polju, Ivan Kralj, pristojen v občino Dvor, Franc Pole, pristojen v občino Bled, Jožef Adrejš, Franc Butara, Martin Kaplan, Anton Kodrič, Alojzij Stanjko in Andrej Videnič, pristojni v občino Cerklje ob Krki, Jurij Lavrič, pristojen v občino Škofljica, Lovro Lipovž in Franc Plaznik, pristojna v občino St. Janž, Janez Laknar, Ivan Laknar, Anton Simončič, Marija Osteršek, Ivan Skušek, Karl Lichtnegger in Ivan Kljanšek, pristojni v občino Radeče, srez Krško, Franjo Grubešič, pristojen v občino Gradec, Jakob Fideš, pristojen v občino Sv. Štefan, srez Šmarje pri Jelšah, Jožefa Rataj, pristojna v občino Sladka gora, Alojzija Stranišak, pristojna v občino St. Jurij ob Ščavnici, Peter Jurman, pristojen v občino Trbovlje, Ana Kramc, pristojna v občino Moste, Ivan Karlin in Alojzija Rupar, pristojna v občino Škofjo Loko, Karl Novak, pristojen v občino Ljubljano, Anžela Kurik, pristojna v občino Trbovlje, Franc Toplak, pristojen v občino Brezovico, Avgust Robar in Alojzija Robar, pristojna v občino Zabajk, in Franc Kotnik, pristojen v občino Ribnica na Pohorju.

— Izvedenci za razlastitve v železniške svrhe. Višje deželno sodišče v Ljubljani je določilo za tekoče leto sporazumno z velikimi županoma mariborske in ljubljanske oblasti za razlastitve v železniške svrhe inž. Antona Klmarja, gradbenega direktorja v pok. v Ljubljani, Franca Zupančiča, inž. v Ljubljani, Ivana Matjana, posestnika v Vižmarjih, Antona Kersnika, graščaka na Brdu, Franceta Benkovića, posestnika v Blagovici, Alojzija Kralja, posestnika in lesnega trgovca v Grahovem, Antona Medena, posestnika v Begunjah pri Cerklji, Antona Skoka, posestnika v Domžalah, Alojzija Pavlina, posestnika v Podbrežju, Miloša Regovca st. na Jesenicah, Leopolda Berdajsa, posestnika na Savi pri Litiji, Franceta Brusa, posestnika v Cevicah, Ivana Riharja, posestnika in trgovca v Gorenjem Logatcu, Leona Schautu, graščinskega upravitelja na Snežniku Matijo Tomšiča, posestnika in župana v Ložu, Antona Pogacnika, posestnika in trgovca v Podnartu, Valentina Muleja, posestnika in lesnega industrijalca v Lancovem, Josipa Hafnerja, posestnika v Škofji Loki, Ivana Lončarja, posestnika v Trzinu, Franca Furlana, posestnika na Verdu, Antona Drašlerja, posestnika in gostilničarja v Borovnici, Jožeta Mikliča, posestnika v Lukovku, Franca Pencu, tvorničarja in posestnika v Mokronogu Karla Stovička, posestnika v Gorenjem Marofu, Franca Ilica, posestnika in industrijalca v Ribnici, Antona Haufla, posestnika v Kočevju, Vilema Tomaschka, gozdarja pri Auerspergu v Kočevju, Ivana Goljo, posestnika in Metliki, Jožeta Zurca, posestnika in gostilničarja v Kandiji, Otona Detelo, veleposestnika in vladnega svetnika v pokolu na Turnu pri Preddvoru, Ivana Janžekoviča, posestnika v Lajterspergu, Antona Treota, mestnega stavbnika v Ptuj, Matijo Jurinca, posestnika in Berkovcih, Franca Lahovnika, industrijalca na Prevaljah, inž. Josipa Jelenca, stavbnega podjetnika v Mariboru, inž. Albina Černeta, mestnega stavbnega svetnika v Mariboru, inž. Josipa Barana, mestnega stavbnega komisarja v Mariboru, Franca Recerja, posestnika pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, Matijo Kočarja, posestnika v Skakovcih, Karla Voglerja, posestnika v Cankovi, inž. Franca Mikuzja, upravitelja veleposestva v Beltincih, Jakoba Čuša, posestnika v Hlaponcih, Ivana Jeriča, posestnika v Dokleževju, Franca Hanželiča, posestnika na Hardeku, inž. Franca Pahenika, veleposestnika v Vuhredu, Petra Mravljaja, veleposestnika v Vuhredu, Štefana Kralja, posestnika v Dolgem brdu, Štefana Pohorca, posestnika v Selah, Jakoba Zemljica, posest-

nika v Radencih, Franca Magdica, posestnika v Mehovnjaku pri Ljutomeru, Maksa Jančiča, veleposestnika v Celju, Konrada Elsbacherja, veletržca v Laškem, inž. Vladimirja Lipolda, rudarskega višjega svetnika v pok. v Celju, Simona Komposcha, gozdarskega svetnika v pok. na Doberni, in Franca Robleka, veleposestnika v Žalcu.

— Večerni komercialni tečaji na trgovski akademiji v Ljubljani. Za leto 1928/29 se otvorijo pričetkom oktobra na trgovski akademiji večerni komercialni tečaji, namenjeni pred vsem onim, ki se pripravljajo za vstop v javne službe ali pa so že v službi, a si želijo kot slušatelji (ice) večernih komercialnih tečajev razširiti in poglobiti svoje komercialno znanje. Predavanja se vrše v večernih urah od 7 do 9 ur obsega: 1.) knjigovodstvo in kontorna dela; 2.) trgov. korespondenca; 3.) trgovsko s posebnim ozirom na trgovsko in mešično tr. stečajno (konkurzno) pravo; 4.) slovenska stenografija (pri zadostnem številu prijavljenih tudi nemška); 5.) italijanska s posebnim ozirom na trgovsko - prometno frazeologijo in trg. korespondenco; 6.) nemščina v istem izmerju. Komercialni tečaji trajajo do konca aprila. Vpisovanje in vse potrebne informacije vsak dan pri ravateljstvu trgovske akademije, Askerčeva ulica 9/II., levo, poslopije tehniške srednje šole, ob uradnih urah.

— Vreme. Danes je četrti dan po mlaju in med našim ljudstvom je razširjeno prepričanje, da ostane vreme ves mesec tako, kakršno je četrti dan po mlaju. Mi pa nismo pesimisti in upamo, da nam bo jesensko deževje prizaneslo in da se vreme zboljša tembolji, ker je stal barometer danes zjutraj že zelo visoko. Kazal je 767 mm. Navadno je ob tako visokem stanju stanju barometra vreme lepo. Temperatura je znašala zjutraj v Ljubljani 12.5 stopinj. Včeraj je bilo oblačno in deževno po vsej državi. V Skuplju imajo še vedno vroče. Včeraj so imeli 33 stopinj. V Splitu je bilo 26, v Mariboru 17, v Zagrebu in Beogradu 16, v Ljubljani 14 stopinj. Snovi se je na severu že jasnilo in kazalo je, da se bo vreme zboljšalo, toda kmalu je začelo zopet deževati. Dasi stoji barometer razmeroma zelo visoko, ni mnogo upanja, da bi dobili v doglednem času lepo vreme, ker je po vsej državi oblačno in deževno.

— V znamenju alkohola. Iz Mojstrane nam poročajo, da se je v nedeljo pripetil tamkaj zopet žalosten slučaj poboja, ki ga je povzročil strašni sovražnik našega ljudstva — demon alkohol. V nedeljo popoldne je v neki moštarski gostilni popivala družba domačih fantov. Ko so bile glave že preveč razgnete od preobilo zaužitega alkohola, se je vnel občinski pretep. Kot žrtev pijanske podivjanosti je obelzel na bojišču 25-letni delavec Janez Petercel, ki ga je pošteno obdelal z nožem po vsem telesu. Ker so bile rane težje značaja, so morali Petercela prepeljati z vlakom v ljubljansko bolnico.

RAZSTAVA TISK
7.-21. X. - LJUBLJ. VELESEJEM

Iz Ljubljane

— Veliki župan dr. Fran Vodopivec v Beogradu. Gosp. veliki župan dr. Vodopivec je po službenih poslih odpotoval v Beograd. Zato odpadejo sprejemni strank do sobote 22. t. m.

— Konzularna vest. Avstrijski konzulat v Ljubljani sporoča, da je generalni konzul g. dr. Herman Pleinert danes nastopil svoj 5-tenedenski dopust in odpotoval iz Ljubljane. Zastopal ga bo višji revident g. Stradner.

— Dramski tečaj. Letošnji dramski tečaj ZKD se odpravi dne 2. oktobra. Vpisovanje se vrši od 17. septembra vsak dan v tajništvo ZKD, Kazino, II. nadstropje. Pristop v tečaj ima vsakdo, ki ima ljubezen do gledališke umetnosti, kakor tudi prosvetne organizacije, ki pristopijo lahko kot take. Šolnina znaša za ves tečaj, ki traja od oktobra do februarja, 100 Din, plačljivih v petih obrokih po 20 Din. Program tečaja je pester in bo obsegal predavanja o zgodovini gledališča, o igralski umetnosti, režiji, inscenaciji ter praktične vaje, studij vlog, komadov, deklamacij itd. Tečaj vodi prof. O. Šest, višji režiser drame. — Vpisovanje se vrši od 17. septembra v tajništvo ZKD, Kazino, II. nadstropje, levo, med uradnimi urami od 9. do 12. in od 16. do 18. ure. Prijave se sprejemajo tudi pisemno, potem proti naknadnemu vplačilu šolnine.

— Pri javni borzi dela v Ljubljani je v času od 9. do 15. septembra 1928 iskalo delo 636 moških in 234 žensk, skupaj 870 brezposelnih. Prošnih mest je bilo 115 in 22 ženskih, skupaj 137. Posredovanj se je izvršilo 89 moških in 14 ženskih, skupaj 103.

Odpotovalo je 69 moških; odpadlo pa je 2 moška in 35 žensk, skupaj 37 brezposelnih.

— Delo išče: moški: 2 manipulant na lesno stroko, 2 ekonom, 2 rudarja, 1 vrtnar, 50 steklarskih delavcev, 1 kamnosek, 3 zlatarji, 3 kovačev, 20 stavbnih ključavničarjev, 8 kleparjev, 10 železofarjev, 16 železostugarjev, 20 strojnih ključavničarjev, 3 elektromonterji, 1 puškar, 16 mizarjev, 5 kolarijev, 5 sodarijev, 5 žagarjev, 1 graver - vulkanizer, 8 usnarjev, 4 sedlarji, 1 jermenarji, 1 tkalec, 2 tapetnika, 19 krojačev, 18 čevljarjev, 3 slamatkarji, 3 knjigovodje, 5 minarjev, 5 mesarjev, 16 pekov, 5 natakarijev, 1 inž. kemije, 6 zidarjev, 3 dimnikarji, 4 tesarji, 14 strojnikov, kurjačev, šoferjev, 22 pisar, slug, 27 trgov. pomočnikov, 4 knjigovodij, 2 trgovska potnika, 28 zasebnih uradnikov, 1 godbenik, 1 bolniški strežnik, 1 geometer, 1 časnika, 1 kino - operator, 22 hlapev, 15 pomožnih delavcev, 65 dninarjev, 5 vajencev. — Ženske: 9 pisarniških moči, 2 kontoristinj, 5 prodajalk, 1 restav. blagajničarka, 3 natakarije, 10 šivilj, 1 šivilja za perilo, 14 šivilj za slamičke, 2 šeparici, 1 črkoslikarica, 5 pletilk, 6 tkalk, 40 tovarniških delavk, 24 dninaric, 44 kuharic, služkinj, postrežnic, 6 vajenk. — Delo je na razpolago: moški: 5 kovinostugarjem, 5 pleskarjem, črkoslikarjem, 2 šeparic, 2 pilarjema, 1 vodo inštalaterju, 6 elektromonterjem, 4 kleparjem, 6 sodarjem, 12 čevljarjem za šivano delo, 1 mlademu mesarskemu pomočniku, 2 minarjema, 1 kamnoseku, 2 hlapev, 25 zidarjem, 10 tesarjem, 3 navadnim delavcem, 8 vajencem. — Ženskam: 1 vzgojiteljica za francoski in angleški jezik, 3 hotel. natakarijam, 8 pletilkam, 2 služkinjama, 1 kmečki dekli.

— Ij Pouk jezikov francošine, angleščine, italijanščine, nemščine, srbohrvaščine po Berlitzovi metodi za posameznike in v manjših skupinah. Vpisovanje in pojasnila Beethova ulica 7, pritličje od 6. do 7. zvečer. — S. J. Jeras, profesor. 694n

— Ij Plesna šola Trgovskega društva »Merkur«. Ker namerava trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani pri zadostnem odzivu prirediti v času od 1. oktobra do 31. decembra t. l. plesno šolo, se p. n. interesi naprošajo, da se tozadevno blagovolijo čimprej zglastiti v društveni pisarni Gradišče 17-I. Plesni učitelj in dvorana na razpolago.

— Ij Mesto venca na krsto pokojnemu g. Filipu Zupančiču je daroval arhitekt Smlgovsky Podpornemu društvu slepih 200 Din in družina Leskovčeva 100 Din. Najlejša hvala! 692n

— Ij Sokol I. naznanja, da se prične danes 18. t. m. redna telovadba ženskih oddekov. Od 6 do 7. ure ima telovadbo ženska deca, od 7. do 8. ure ženski naraščaj, od 8. do 10. ure pa članice. Vpisovanje novih članic, naraščajnic in dece se vrši neposredno pred telovadbo dotičnega oddelka. Zdravo! Odbor.

— Ij Vidovčev klub v Ljubljani odpravi 1. oktobra svoje običajne večerne tečaje, kjer se predavajo vsi gimnazijski predmeti in jeziki po prvovrstnih predavateljih. Prijave ter event. informacije je vposlati najkasneje do 15. t. m. na naslov kluba: Šola na Ledini.

— Ij Svengali. V četrtek, 20. t. m., pokaže svojo moč in spretnost v veliki dvorani Uniona ob 20. uri zvečer priznani teletat Svengali. Njegov tokratni spored obsega nekatere točke, ki se do sedaj še niso izvajale na njegovih večerih v Ljubljani. Predvsem opozarjamo na originalni premišli, dalje na moderne plesne pod vplivom, na moderne probleme sugestije in službi kriminalistike in razne improvizirane scene. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni. 695n

— Krasna izbira bluz, otroških oblek po nizki cenil. Kristoflič-Bučar, Stari trg 9.

— Ij Posledica gostilniškega pretepa. V nedeljo popoldne je v neki dalmatinski gostilni v Šiški s svojo družbo popival in preganjal dolgočasno vreme 25-letni delavec France T. Kmalu se je zapletel z gosti pri sosednji mizi v prepir, ki je končal s pretepom. France je zadobil precej težke poškodbe in je moral iskati zdravniške pomoči v splošni bolnici, kamor ga je prepeljal mestni rešilni voz.

KLJUČ
Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Iz Celja

— c Sokolsko društvo priredi skupno z obema podružnicama CMD in s sodelovanjem CPD in »Ojčke« v četrtek 20. t. m. na dan 20letnice septembarskih dogodkov v mali dvorani Celjskega doma spominski večer. Spominjati se bomo ta večer grozodejstev, ki so jih nemškutariji uganjali 20. septembra 1908 nad mirnimi Slovenci po celjskih ulicah. Začetek ob 20. uri. Udeležba naj bo mnogoštevilna.

— c Velik šod KDK bo v Žalcu v nedeljo dne 14. oktobra. Za prireditve se vrše velike priprave. Na shodu bodo govorili voditelji KDK.

— c Smrtina kosa. V javni bolnici sta umrla: 15letni Franc But, sin malega posestnika iz Gornjeja Negonja pri Rogški Slatini, in M. Wiesberger, 62letni kovač pri trvdri Westen.

Filmski igralci v nemilosti

V Ameriki se čisto dogodi, da pride filmski igralec ali igralka v nemilost in da njegova zvezda kljub slavi in velikim uspehom zatemni. Taka smola je doletela slavne filmskega komita Fatty Arbucila. Mož je bil poprej poleg Chaplina in Harolda Loyda eden najboljših priljubljenih komikov v Ameriki. Toda zapletel se je v neprijetno zadevo. Bil je obtožen uboja in čeprav mu oblasti niso mogle dokazati ničesar, je bilo konec njegove slave. Mož je v Ameriki doigral. Javnost je njegove filme odklanjala in filmska podjetja so bila prisiljena odpustiti ga. Fatty je povsod poskušal svojo srečo, toda imel je smolo in končno je moral za vedno dati filmu slovo. Videč, da ne gre drugače, je nedavno otvoril bar in zdaj se mu prav dobro godi.

Se zanimivejša je vest, da dá filmski umetnosti slovo slovita filmska diva Norma Talmagde. Seveda ni izključeno, da gre zopet za rafinirano filmsko reklamo. Norma nemarava baje opustiti svoj poklic in se naseliti v Franciji. Njen mož Josef Schenck odloži mesto predsednika pri družbi United Artists. Za njegovega naslednika je določen Douglas Fairbanks. Zanimivo je, da tudi njena sestra Constance Talmagde ne more dobiti službe pri nobeni filmski družbi.

Liubezen na odru ali v filmu ni vedno prisiljena

Filmski igralci in igralka se v filmih često zaljubijo in postanejo srečni zakonci. — Nekaj primerov iz življenja najslavnejših filmskih junakov.

Vsak ljubavni prizor na gledališkem odru ali v filmu ima svoje čare in napestot. Naj bo ljubimkanje resnično ali potvorno, vidimo ga radi in sami se ta čas nekako pomladimo. Morda je ljubezen na odru ali na platnu potvorna, morda sta moški in ženska, ki se navidez tako nežno objemljata, v resnici največja sovražnika, toda to ne igra nobene vloge. Kadar vidimo tako prizor, si radi mislimo, da imamo pred seboj košček resničnega življenja. V nekaterih primerih je res tako.

Znan je primer Williama Boyda in Elinor Fairrove. Boyd, znan kinopubliko kot Bill, suh, visok mladenič, kostanjevih las in zelo lepega obraza, je dobil vlogo v filmu »Splavariji na Volgi«. Neka neznana miss Fairova bi morala igrati vlogo kneginje. V filmu sta se prvič srečala. Boyd bi moral kot revolucionar med splavarji visoko aristokracijo zaničevati. Na enkrat se pa zaljublil v njo in preden je film dovršen, ji prizna ljubezen in kneginja ga osvobodil. To je bil film. V resnici sta si bila Fairova in Boyd spočetka povsem tuja. Pri skupnem delu se je pa njuna indiferentnost kmalu izpremenila v medsebojno občudovanje. Boydu niti na misel ni prišlo, da bi se mogla filmska kneginja vani zaljubiti.

Slednjič sta znova nastopila v prizoru, kjer ji je moral on, stoječ pred njo kot ukljenjen jetnik, priznati ljubezen. In življenje je triumfalno, kajti ko je priznaval dozdnevni kneginji svojo filmsko ljubezen, je priznaval Fairovi svojo pravo ljubezen. Lahko si mislimo njegovo veselje, ko je tudi ona zašepetala, da ga ima rada. Čez nekaj tednov sta vzela dopust in se odpeljala na ženitovanjsko potovanje. Živita sicer v Hollywoodu, ki je znano gnezdo raz-

Izpit v ljubezni

Če se v Sudanu dva fanta potegujeta za ljubezen istega dekleta in če se ona ne more odločiti ne za enega ne za drugega, morata oba polagati zelo strog izpit v ljubezni. Temu izpitu pravijo v Sudanu mobatanah. Oba zaljubljenca tepeta drug drugega po zadnjem delu telesa s palico ali bičem, in tisti, ki dlje časa vzdrži, dobi častni naslov Ahu el banat, kar pomeni sestrin brat. Policijsko je izpit v ljubezni strogo prepovedan, kljub temu ga pa zaljubljeni fantje še vedno polagajo.

V neki sudanski vasi se je nedavno odigral tak prizor. Dva fanta sta se sprla vprico devojke, za katero sta se oba potegovala. Močnejši je pozval svojega tekmeča na junaški mejdani in fant je pristal na to. Oba sta se oborožila z biči in se začela vprico svojih tovarišev in deklet obdelovati. Dekle, za katero sta se potegovala, ju je bodrilo, naj se pošteno nasečkata. Oba sta bila zelo žilava in nobeden ni hotel odnehati. Slednjič je močnejši tako močno udaril svojega nasprotnika, da se je nesrečnež onesvestil in umrl. Toda zmagovalec ni dobil neveste, kajti prišla je policija, ki ga je aretirala in posadila na ržet.

Pretrsljiva ljubavna tragedija

V četrtek se je odigrala v vasi Janovice na Moravskem pretrsljiva ljubavna tragedija. 17-letna nezakonska hči višjega uradnika Edvarda Stigiteja Terezija Dostalova je imela že deli časa ljubavno razmerje z 22-letnim bančnim uradnikom Vavclavom Masakom, ki je bil obenem slavstajem tehnične fakultete. Zaljubljenca sta pa naenkrat sklenila skupno smrt. Dogovorila sta se in v sredo zvečer sta prišla v omenjeno vas, kjer sta najela sobo in

Kelesih
se imenuje občutek, ko smo srečni.
Tako veseli smo lahko tudi tisti dan, ko se pere perilo, ako se spomnimo 7 prednosti, katere ima

Schicht
Terpentin =
Milo s svojim

uzdanosti, vendar je pa njun zakon srečen.

Središče najnovejšega filmskega romana sta znani gentleman Adolph Menjou in lepa plavalaska Katarina Carver. Menjou se je seznanil z njo v Newyorku, kjer je igrala manjše vloge v dveh filmih. Odpotoval je v Kalifornijo, kjer je pripravil velik film »Vse za žensko«. Iskal je igralko za glavno vlogo in našel jo je v osebi svoje znanke Carver, ki je prispela za njim v Kalifornijo. Menjou se je moral v filmu v njo do ušes zaljubiti. To se mu je tako dobro posrečilo, da je zdaj bivša filmska igralka gospodinja v njegovi krasni palači, ki si jo je zgradil na hribčku za Hollywoodom.

Znan je tudi primer Harolda Loyda in njegove glavne partnerke Mildred Davis. Ko je sklenila Bebe Danielsova novo pogodbo in pustila Harolda na cedilu, je iskal novo glavno partnerko in jo našel v osebi Mildred Davisove. Harold jo je videl v nekaterih filmih in njena igra mu je zelo ugajala. Miroval ni dotlej, dokler je ni pridobil za svoje filme. Zaljublil se je v njo s tem, da sta nastopala v mnogih filmih kot mlada zaljubljenca, toda dolgo je ni mogel pregovoriti, da bi se poročila. Ker pa le ni odnehal, se je slednjič vdal in postala njegova žena.

Dorothy Gish se je seznanila s svojim bodočim možem Jamesom Rennie, ko sta skupno igrala kot zaljubljenca v filmu »Vara svojega moža«. Tudi Claire Windsor in Ber Lytell, ki sta že ločena, sta se seznanila in zaljubila v filmu. Slavni režiser filma »Ben Hur« Fred Niblo se je zaljublil v svojo lepo avstralsko ženo, ko jo je učil ljubiti drugega moža. Zdaj sta najsrečnejša zakonca.

ostala v nji do drugega jutra. V četrtek zjutraj sta odšla v okolico na izprehod. Oče Dostalove je pa kmalu opazil, da je hčerka odšla z doma in začel jo je iskati. V spremstvu treh orožnikov je prišel v omenjeno vasi in prosil kmete, naj poiščejo njegovo hčerko, ker je vedel, da namerava skupno s svojim ljubimcem izvršiti samomor. Ena skupina kmetov je kmalu našla mlada zaljubljenca in ju privedla v vas. Masak je imel v žepu nabasan revolver, ki so mu ga orožniki odvzeli.

Masaka so izročili orožnikom, ki so ga takoj zaslišali. Zasliševanja sta se udeležila tudi Dostalova in njen oče. Masak je skušal med zasliševanjem pobegniti, toda orožniki so ga zadržali. Oče zaljubljenec hčerke je bil vesel, da je našel hčerko živo in zdravo. Toda njegovo veselje ni trajalo dolgo, kajti Masak je imel v drugem žepu še en revolver, ki ga je med preiskavo naenkrat potegnil iz žepa in ustrelil najprej svojo ljubico, potem pa še sebe. Dostalova je obležala takoj mrtva, ker ji je krogla prebila možgane. Težko ranjenega Masaka so odpeljali v bolnico.

Bridka usoda žensk.

Na nekem ženskem zborovanju je govornica zaključila svoj govor, rekot: Največja nesreča v življenju ženske je, da je mnogo lažje postati mati, nego zakonska žena, kar bi moralo biti narobe.

Dama in psiček.

— Milostiva, tale psiček je zelo inteligent. Vse, kar vidi pri ljudeh, zna posnemati.

— Trikrat ločena dama: Kar pridržite si ga. Če ga kupim, mi itak čez 14 dni uide.

Nova matematika.

— Koliko je tridesetina desetine? — Tega ne vem, gospod učitelj, zdi se mi pa, da mnogo ne more biti.

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman.

— Prav praviš. Treba bo najti močnega moža ali bolje rečeno moža, ki ne bo ničesar vedel.

— Saj to je baš tisto, kar sem hotela reči. Ga že imam. Oni mladi Armenec, ki je bil v službi pri častitem kanoniku Paskalu in ki mu je delal nebeške kreme. Že cel teden je brez službe in vašega soproga sploh ne pozna. Rečeva mu, naj pripravi vse v spodnji dvorani, potem ga pa pošljeva proč v gondoli. Kar se pa tiče našega kuharja, je danes na trgu sv. Marka dovolj komedijantov, da se bo lahko zabaval. Dajte mu prosto in nihče vas ne bo motil. Ne bojte se, bo že poiskal znane čolnarje, s katerimi bo vso noč popival.

— Toda srebro! Jedilno orodje! Saj veš, Morenita, da je nam pustil markiz tu iz škodoželjnosti samo tri pribore in nekaj skled, češ, da pobožnim ženskam to zadostuje. A zdaj naj sprejem sv. Petra s tako siromašno pogrnjeno mizo!

— Mar ni v Benetkah okraja Ghetto, kjer stanujejo židi? Prepustite to meni, gospa. Tam poznam zlatarja...

— Židovski, izraelsko srebro za apostola narodov! Nikoli!

— Pomirite se, gospa, to je vojvodsko srebro, senatorsko in zelo krščansko srebro. Zda se koplejo Benetke v razkošje. Toda to razkošje je samo krinka, pod katero se skriva beda. Tudi markiz...

— To bi bilo lepo, bi vsaj pokazale, da je pri nas vse pošteno in dostojno. Na, tu je šatula z mojimi dragulji. Reči židu, naj mi na nje posodi...

— Kaj pa jestvine, gospa! Na te ste pa pozabili!

— Prav praviš. Čakaj, mar nimamo v kleti izbornega vina? Reči kletarju Honoriju, naj pride...

— Zali bog, gospa, gospod prokurator, vaš dragi soprog, je Honoriju zapovedal, naj odide danes jutraj za njim v Padovo. Ta čas se vozi po Brenti.

— Često sem slišala od signora Grimanija, da imajo v beneški kavarni »Pri orlu« izborno ciprsko vino. On sam ga tam rad srka v prokleti družbi Trevisanijev, Mocenigov in drugih postopačev iz kroga svojih znancev.

— Prav pravite. Naročite šest steklenic ciprskega, tri Montefiascone in nekaj steklenic maraskina.

— Dobro, toda kaj bo za večerjo?

— Za večerjo, gospa, naročiva Armencu, naj pripravi za kralja apostolov račjo juho, kuro v rižu, tučat taščic in piščance v vinu.

— Misliš Morenita, da bo zadostovalo?

— Ne vem... svetniki imajo dober okus in radi jedo. Ne smete pozabiti,

da jedo v nebesih same delikatese. In pomislite, da je od vrat, ki jih straži sv. Peter, do naših tisočkrat dlje, nego odtod do vasi.

— Tudi to je res, Morenita. Torej ti prevzameš Armenca in zlatarja? Paži, da bodo omake izborne!

— Kaj vam nisem rekla, da je služil pri kanoniku? Za nekaj dukatov vam napravi ta dečko nebeško omako.

— Pojdi torej in požuri se, da bo vse pravočasno opravljeno. A kaj misliš, če bi takoj tu vse zabarikadirale, da ostane ta zadeva strogo tajna? Luč odseva od vode v kanalu in to bi nas utegnilo izdati. Reči vratarju, da sem trudna in da sem šla zgodaj spat. Več na vrata pusti odprta. Mislim, da pride sveti apostol od te strani. Sicer pa ne vem, kajti ljudje pravijo, da pridejo svetniki včasih tudi skozi dimnik ali strop.

— Ste trdno prepričani, gospa, da ga ne bo nihče zadrževal? Beneške ulice niso nič kaj varne.

— Prav nič se ne bojim. Kaj ni sv. Peter odsekaj Malhusu ušesa?

— Kaj neki si izprosim od dragega svetnika... Kaj bi si izprošila? — je ponavljala Morenita.

Tisti hip se je začel dva koraka od palače hripav glas, ki je skušal zapeti v Benetkah zelo priljubljeno gondoliersko popevko. Morineta je pogledala skozi okno in spoznala mladega Armenca.

— Evo našega kuharja, gospa! Sam bog ga nama pošilja. Poučim ga, potem pa skočim k zlatarju Izaku po najkrajše jedilno orodje.

In Morenita je odšla. Markiza je ostala sama, da pogrne mizo za apostola. Mizo je postavila v svojo veliko spalnico, v najlepšo sobo vse palače.

II. Večerja.

Ob določeni uri, ko je markiza v globoki veri in vpljivosti do apostolskega gosta prebirala eno njegovih pisem, se je začel pred vežnimi vrati rahel ropot. Pojavila se je Morenita, vsa blede in razburjena, za njo pa dostojanstvena moška postava. Luči so bile zastrte in zato se gostov obraz ni videl.

Po markizinem naročilu je spremila komornica odličnega gosta po prstih do prve sobe, češ, da ji je markiza strogo zabičila, da mora ostati njegov poset tajen. Ko so se pa odprla vrata spalnice, v kateri je čakala apostola prokuratorjeva žena, je padla k njegovim nogam, tako žareč se ji je zdel v svitu lestencev, ki jih je markiza Grimanijeva lastnoročno prižgala.

Res je imel na sebi dolga plašč, kakor slikajo apostole slikarji. Dolga brada mu je deloma zakrivala prsa, za pasom so mu viseli ključki nebeškega kraljestva. Njegov pogled je bil resen in srep, a vendar dobrohoten. Na kazalcu je imel prstan, podoben prstanu Njegove Svetosti. Odložil je dolgo palico in se prijazno nasmehnil gospodinji.

Markiza je naglo sledila zgledu svoje komornice. Padla je k nogam sv. Petra in začela pobožno poljubovati rob njegovega plašča.

— Smo sami, hčerka moja? — je vprašal apostol in se ozrl po spalnici. Morenita je zaklenila vsa vrata, primaknila sv. Petru naslanjač, okrašen z zlatimi resami, ga posadila za bogato obloženo mizo in odšla na markizin migljaj po prstih iz spalnice.

Nedvomno je bilo na mizi najdražje jedilno orodje najbogatejšega židovskega zlatarja in najboljšje jedi, kar jih je kdaj videl apostol. Sv. Peter je izjavil, da kaj takega še ni videl od čudežnega ribolova, pri katerem so se potrgale njegove mreže.

— Preveč mi laskate, veliki svetnik — je odgovorila markiza. — To skromno večerjo je pripravil mlad Armenec, ki se je zelo pobožno trikrat prekrižal, preden je začel kuhati. Dečko je zanesljiv in molčeč. Morenita mu je dala prednost pred Guaspolom, ki bi gotovo zblebetal mojemu možu, da ste bili pri meni.

— Mož, ki ni vreden tako krepostne žene, kakor ste vi. To mi je znano, — je odgovoril apostol in razrezal kuro. — Vaše človekoljubje je v nebesih na tako dobrem glasu, da je prišlo že v pregovor. Vi ste bila tista, draga moja hči, ki je vedno skrbela, da je imel oltar sveče, božji hram pa služabnike. Davi zopet ta zbirka milodarov, ki jo nameravate poslati župniji...

— Zali bog, sveti apostol, — je vzdihnila markiza Apollonija Grimanijeva, — je ta zbirka premajhna za potrebe znamenite starinske cerkve. Mislim, sem ji dodati nekaj zlatnikov, da bo znesek okrogel, kajti jutri pridejo po vrečico, ki jo imam tu. Duhovni oče Daniel je obljubil urediti to zadevo.

— Daniel! — je odgovoril apostol. — Ali ste prepričani, da bo storil svojo dolžnost, kakor se spodobi pobožnemu duhovniku?

— Nimam povoda, da bi mu ne zaupala, — je dejala markiza. — Vendar pa priznam, da veste v nebesih vse in da morda Daniel res ni...

Sv. Peter je potegnil iz žepa notez in zdelo se je, da vestno prebira bežeče. — Daniel, — je nadaljeval in izpraznil kozarec ciprskega, — je v nebesih prav tako slabo zapisan, kakor kanonik Zoben...

— Kanonik Zoben! — je vzklila markiza, — kanonik Zoben, moj spovednik!

— Neprijetno mi je zavoljo vas, draga ovčica, toda ta kanonik Zoben ni za vas. Dan za dnem mi pošilja v raj spokorne grešnike, ki jih moram po svoji vesti pustiti, da trkajo na nebeška vrata in zamenjajo čaka. Človek bi se zjokal nad tem, kar nazivajo oni seznam dobrih del! Med njimi ni nobene, ki bi žrtvovala svoj nakit za popravilo palca in pete na mojem kipu. Človekoljubna dela, hčerka moja, človekoljubna dela,

to je olje, ki maže nebeške ključavnice. Odprite in odprto vam bo. Vi ste mi odprli in to si zabeležim.

In sv. Peter je znova vzel notez in si nekaj zabeležil.

— Kaj pa delate?

— Nič... takoj vam povem.

Izumitelj žepne ure umrl

Žepno uro je izumil Američan Robert H. Ingersoll, ki je te dni umrl v New Yorku. Kot 19letni mladenič je prišel Ingersoll z desetimi dolarji v žepu v New York. Bil je brijten in podjeten in čim si je prihranil 150 dolarjev, je otvoril lastno delavnico. Sam je izumil gumijevе štampiljke in njegovo podjetje je lepo uspevalo. Kakor za vsakega Američana, je bila tudi zanj deviza: Čas je zlato! In da je čas lahko še bolj izkoristil, je prenesel svojo delavnico v nove prostore pred cerkvijo. Tam je lahko vsak hip pogledal na uro. In nekega lepega dne je začel razmišljati, da bi kazalo napraviti žepno uro. To se mu je po dolgotrajnih poskusih res posrečilo. Začet je izdelovati žepne ure v veliki množini in dolarji so mu kar sami leteli v žep. Njegovo ime je kmalu zaslovelo po vsej Ameriki in njegov obrat se je večal od dne do dne. Ko je umrl, je zapustil ogromno imetje, njegove tvornice pa izdelujejo vsak dan okrog 25.000 žepnih ur.

Kubelikov grad na Jadranu

Blizu Opatije stoji sredi palm krasna vila »Rozalija«, last znanega češkega virtuosa Kubelika. Zgradil jo je knez Henckel-Donnerswarck, ki jo je hotel prvotno podariti cesarju Viljemu. Do tega pa ni prišlo in pred šestimi leti je knezova rodbina prodala vilo virtuozu Kubeliku. Novi lastnik je prevzel vilo z vso opremo in knjižnico. Ko je prvič pregledoval knjižnico, je vzel slučajno s police knjigo, iz katere je padel kosček papirja. To je bila mala slika madone in na robu je bilo v latinščini napisano, naj bo oni, ki kupi vilo, vse življenje zdrav in srečen. Kubelik je naročil za sliko okvir in jo obesil na steno svojega kabineta. V nasprotju z drugimi razkošno opremljenimi sobami je Kubelikov kabinet zelo preprost. V kotih stoji doprsni kipi Shakespeara, lorda Byrona, Schillera in Goetheja. V pritličju so velike sobe z visokimi okni in vrati, zagrnjenimi s krasnimi svilenimi zastori.

Kubelik sam se letos ni dolgo mudil v svoji vili. Čez poletje je bival s svojo hčerko Ano in sinom Rafaelom v neki češki vasi. Njegov sin je star šele 14 let, pa je vendar že nastopil javno kot violonist. Tudi hčerka je zelo nadarjena in je sklenila za letošnjo zimo pogodbo, da priredi v Švici več javnih koncertov. Kubelik sam odpotuje v oktobru na veliko koncertno turnejo po Japonskem in Ameriki.

Na gradu pri Opatiji je preživela po čitnice Kubelikova žena Marijana, rojena grofica Szell, znana teozofska pisateljica. Njena knjiga »Misterij« je izšla nedavno v italijanskem prevodu. Druga Kubelikova hčerka Marija je tudi zelo nadarjena za glasbo in je že nastopila na javnih koncertih. Jana in Tatjana sta nadarjeni pevki. Učili sta se v Pragi pri profesorici Neumannovi. Peta Kubelikova hčerka Klara je pa dobra portretistka. Najmlajši Kubelikov sin Kristijan se pa zelo navdušuje za vodni sport in najraje čepi v vodi. Zanimivo je, da je Kubelikova hčerka Jana zelo talentirana tudi za film. Iz Hollywooda je že dobila laskavo ponudbo, da bi nastopala v filmu, pa se še ni odločila. Kubelik sam je napisal filmsko dramo iz dobe italijanskega baroka »Duša violine« in hoče prevzeti v nji glavno vlogo. O tem se bo pogajal pozimi osebno z ameriško filmsko družbo.

Zagonetna usoda novorojenčkov

Londonski listi priobčujejo obširne članke o zagonetnih pojavih, ki so razburili vso indijsko in angleško javnost. V Indiji namreč že dlje časa izginjajo novorojenčki in roditelji ne vedo, kaj se je zgodilo z njimi. Policija in cel štab detektivov ne more pojasniti te detske tragedije. Indijsko prebivalstvo pa vidi v tem moč Bhanamata, neke vrste črne magije, ki baje vlada v Haiderabadu.

Največja tragedija se je odigrala v Bughiru v nalguškem okraju. Tu se je mladi uradnik Sey Jaffar Hussain pred šestimi leti oženil z mlado devojko, po imenu Rukia Bi. Zakon je bil prva leta srečen. Leta 1923. se je rodil zakoncem sinček, ki sta mu dala ime Fasli. Dete je spalo v spalnici svojih roditeljev. Ponoči so bila okna in vrata zaprta. 14 dni po rojstvu sta se pa roditelja neke noči prebudila in našla zibelko prazno. Takoj sta obvestila policijo, ki pa deteta ni mogla najti. Dve leti pozneje je Rukia Bi porodila drugega sinčka, ki je tudi dobil ime Fasli. Toda tudi ta je kmalu po porodu brez sledu izginil.

Mlada mati je pripovedovala, da je imela usodne noči čudne sanje. Videla je dva moža, ki sta se bližala z golimi meči. Grozila sta ji, da jo umorita, če zakriči. Nato sta vzela iz zibelke njene sinčka in izginila. Policija je pregledala okna in vrata, pa ni našla nobenih sledov, ki bi pričali, da so bili ponoči v hiši vlomilci. Letos bi morala mlada žena tretjič roditi. Sorodniki so jo hoteli vzeti k sebi, toda vlada je odredila, da so jo z vojaško stražo prepeljali v bolnico v glavno mesto, kjer jo zdaj stražijo tako, da razen bolniškega osebja nihče ne sme v njeno sobo.

Uganka.

— Kaj je največji avtomat?
— Policija: Če vržeš skozi okno prvega nadstropja kamen, skoči skozi vrata v pritličju stražnik.

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO PO NAROČILU IN V NAJKRAJŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 20

V gostilni
Ahaoljeva cesta 5 (g. A. Mavren) v bližini šentpeterske cerkve, se točno dobra štajerska in dol. vina. Gorka in mrzla jedila. Sprejemanje na dobro domačo hrano. — Vabim vse svoje stare goste in znanke Pavla Feldstein.

Več dijakov
sprejem na stanovanje in hrano, ali tudi samo na stanovanje z zajtrkom. — Naslov pove uprava »Slov. Nar.«. 1661

Mladenič
star 16 let, močan, išče službo sluge ali tekača, govori slovensko in nemško. Ponudbe na upravo lista pod »Primerne služba 1667«.

Absolventinja
trgovske šole, zmožna stenografije in strojeopisa ter vseh pisarniških del, išče službo. Nastop 1. oktobra. Ponudbe na upravo lista pod »Vestna 1665«.

DVE ali TRI MEBOVANE SOBE IŠČEM ZA TAKOJ. za urad. — Ponudbe z navedbo cene in natančnim naslovom pod »Bureau« na upravo »Slov. Naroda«. 1664

Stanovanje
dvoh sob s kuhinjo v Rožni dolini išče mirna stranaka za takoj ali pozneje. Plača event. za pol leta naprej. Ponudbe na upravo lista pod »Čistost 1668«.

Družabnika
s kapitalom 30.000 Din išče trgovca z mešanim blagom v svrhu povečanja trgovine. Garancija skupna. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Družabnik 1640«.

Prazno sobo
zračno, z električno razsvetljavo in posebnim vzhodom, išče gospodinja v centru mesta. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Centrum mesta 1536«.

2 leti kredita!
VSEH VRST mizarški in kolarski stroji!
posreženi in univerzalni s vgrajenimi motorji ali brez njih
Polnojemniki
Welker Werke I. Wachstein, Wien X/II, LAXENBURGERSTRASSE 12

Lovske puške

Robert puške, browninge, pištole za streljanje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetniški ogenj.

F. K. Kaiser,

puškar, Ljubljana, Solenburova ulica 6.

Čudovito nizke cene
Izbira velika. — DVOKOLESA nova od Din 1000 — naprej. ŠIVALNI STROJI od Din 1400. — naprej. OTROŠKI VOZIČKI od Din 240 — MOTORJI prav po ceni — Pred nakupom si ogledajte zalogo. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco — pri »TRIBUNA«. F. B. L. Ljubljana, Karlovška cesta št. 126/II

Najboljši brnski blagov.
zajamčeno čisto volneni
moški in damski blagovi
Zadnje novosti za
jesensko in zimsko sezono
razpošilja starorenomirana
zaloga tvornice sukna
Siegel-Imhof, Brno
Palačekovo št. 12 (Československá)
Največja izbira. Najnižje tvorniške cene.
Najsolidnejša izvršitev vseh naročil ::
Na zahtevo vzorci zastojni in pošt. prosto.

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI, Sv. Petra cesta 19

Podeljuje vsakovrtno kredite, eskomтира menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše. Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne štete na obroke nad zelo ugodnimi cenami.